शिशोरक्षानिमित्ततः। शिशोश्च स्नपनं कुर्य्यात् सर्व्वगन्धादिकैः शुभैः। कराला पिङ्गला मुण्डा कषायाम्बरवासिनी। देवी बालमिमं प्रीता संरक्षत्वन्धपूतना" ६।

"अथातः शीतपूतनाप्रतिषेधं व्याख्यास्यामः। कपित्थं सुवहां बिम्बीन्तथा बिल्वं प्रचीबलम्। नन्दीं भल्लातकीञ्चापि परिषेके प्रयोजयेत्। वस्तमूत्रं गवां मूत्रं मुस्तञ्च सुरदारु च। कुष्ठञ्च सर्व्वगन्धञ्च तैलार्थमवचारयेत्। रोहिणीसर्ज्जखदिरपलाशककुभत्वचः। निःक्वाथ्य तस्मिन्निःक्वाथे सक्षीरं विपचेत्ततः। गृध्रोलूकपूरीषाणि वस्तगन्धामहेस्त्वचः। निम्बपत्राणि मधुकं धूपनार्थे प्रयोजयेत्। धारयेदपि लम्बाञ्च गुञ्जां काकादनीं तथा। नद्यां मुद्गकृतैश्चान्नैस्तर्पयेच्छीतपूतनाम्। देव्यै देयश्चोपहारो वारुणीरुधिरं तथा। जलाशयान्ते बालस्य स्नपनं चोपदिश्यते। मुद्गौदनाशना देवी सुराशोणितपायिनी। जलाशयालया देवी पातु त्वां शीतपूतना" ७।

"अथातोमुखमण्डिकाप्रतिषेधं व्याख्यास्यामः। कपित्थबिल्वतर्क्कारीमांसीगन्धर्वहस्तकाः। कुवेराक्षी च योज्याः स्युर्बालानां परिषेचने। सरसैर्भृङ्गवृक्षाणां तथाऊहरिगन्धयोः। तैलं वसाञ्च संयोज्य पचेदभ्यञ्जने शिशोः। मधूलिकायां पयसि तुगाक्षीर्य्याङ्गणे तथा। मधुरे पञ्चमूले च कनीयसि घृतं पचेत्। वचासर्ज्जरसः कुष्ठं सर्पिश्चोद्धूपने हितम्। धारयेदपि जिह्वाश्च चाषचीरक्लिसर्प्पजाः। वर्णकं चूर्णकं माल्यमञ्जनं पारदं तथा। मनःशिलाञ्चोपहरेद्गोष्ठमध्ये बलिं तथा। पायसं सपुरोडाशं बल्यर्थमुपहारयेत्। मन्त्रपूताभिरद्भिश्च तत्रैव स्नपनं हितम्। अलङ्कृता रूपवती सुभगा कामरूपिणी। गोष्ठमध्यालयरता पातु त्वां मुखमण्डिका" ८।

"अथातो नैगमेयप्रतिषेधं व्याख्यास्यामः। बिल्वाग्निमन्त्रपूतीकाः कार्य्याः स्युः परिषेचने। सुरासौवीरधान्याम्लैः परिषेकश्च शस्यते। प्रियङ्गुसरलानन्ताशतपुष्पाकुटन्नटैः। पचेत्तैलं सगोमूत्रैर्दधिमस्त्वम्लकाञ्जिकैः। पञ्चमूलद्वयक्वाथे क्षीरे मधुरकेषु च। पचेद्घृतञ्च मेधावी खर्ज्जूरीमस्तकेऽपि च। वचां वयस्थां गोलोमीं जटिलां चापि धारयेत्। उत्सादनं हितं चात्र स्कन्दापस्मारनाशनम्। सिद्धार्थकवचाहिङ्गुकुष्ठञ्चैवाक्षतैः सह। भल्लातकाजमोदाश्च हितमुद्धूपनं शिशोः। मर्क्कटोलूकगृध्राणां पूरीषाणि नवग्रहे। धूपः सुप्ते जने कार्य्यो बालस्य हितमिच्छता। तिलतण्डुलकं माल्यं भक्ष्यांश्च विविधानपि। कुमारपितृमेधाय वृक्षमूले निवेदयेत्। अधस्ताद्वटवृक्षस्य स्नपनं चोपदिश्यते। बलिं न्यग्रोधवृक्षेषु तिथौ षष्ठ्यां निवेदयेत्। अजाननश्चलाक्षिभ्रूः कामरूपी महायशाः। बालं पालयिता देवो नैगमेयोऽभिरक्षतु" ९।

"अथातोग्रहोत्पत्तिमध्यायं व्याख्यास्यामः। नव स्कन्दादयः प्रोक्ता बालानां य इमे ग्रहाः। श्रीमन्तो दिव्यवपुषो नारीपुरुषविग्रहाः। एते गुहस्य रक्षार्थं कृत्तिकोमाग्निशूलिभिः। सृष्टाः शरवणस्थस्य रक्षितस्यात्मतेजसा। स्त्रीविग्रहा ग्रहा ये तु नानारूपा मयेरिताः। गङ्गोमाकृत्तिकानाञ्च ते भागा राजसा मताः। नैगमेयस्तु पार्व्वत्या सृष्टो मेषाननो ग्रहः। कुमारधारी देवस्य गुहस्यात्मसमः सखा। स्कन्दापस्मारसंज्ञो यः सोऽग्निनाग्निसमद्युतिः। स च स्कन्दसखो नाम विशाख इति चोच्यते। स्कन्दः सृष्टो भगवता देवेन त्रिपुरारिणा। बिभर्त्ति चापरां संज्ञां कुमार इति स ग्रहः। बाललीलाधरो योऽयं देवो रुद्राग्निसम्भवः। मिथ्याचारेषु भगवान् स्वयं नैष प्रवर्त्तते। कुमारः स्कन्दसामान्यादत्र केचिदपण्डिताः। गृह्णन्तीत्यल्पविज्ञाना ब्रुवते देहचिन्तकाः। ततो भगवति स्कन्दे सुरसेनापतौ कृते। उपतस्थुर्ग्रहाः सर्व्वे दीप्तशक्तिधरं गुहम्। उचुः प्राञ्जलयश्चैनं वृत्तिं नः संविधत्स्व वै। तेषामर्थे ततः स्कन्दः शिवं देवमचोदयत्। ततो ग्रहांस्तानुवाच भगवान् भगनेत्रहृत्। तिर्य्यग्योनिं मानुषञ्च दैवञ्च त्रितयं जगत्। परस्परोपकारेण वर्त्तते धार्य्यतेऽपि च। देवा मनुष्यान् प्रीणन्ति तैर्य्यग्योनींस्तथैव च। वर्त्तमानैर्य्यथाकालं शीतवर्षोष्णमारुतैः। इज्याञ्जलिनमस्कारजपहोमव्रतादिभिः। नराः सम्यक् प्रयुक्तैश्च प्रीणन्ति त्रिदिवेश्वरान्। भागधेयं विभक्तञ्च शेषं किञ्चिन्न विद्यते। तद्युष्माकं शुभा वृत्तिर्ब्बालेष्वेव भविष्यति। कुलेषु येषु नेज्यन्ते देवाः पितर एव च। ब्राह्मणाः साधवश्चैव गुरवोऽतिथयस्तथा। निवृत्ताचारशौचेषु परपाकोपभोजिषु। उच्छन्नबलिभिक्षेषु भिन्नकांस्योपभोजिषु। गृहेषु तेषु ये बालास्तान् गृह्णीध्वमशङ्किताः। तत्र वो विपुला वृत्तिः पूजा चैव भविष्यति। एवं ग्रहाः समुत्पन्ना बालान् गृह्णन्ति चाप्यतः। ग्रहोपसृष्टा बालास्तु दुश्चिकित्स्यतमा मताः। वैकल्यं मरणं चाशु ध्रुवं स्कन्दग्रहे मतम्। स्कन्द-